

СПРЕЧУВАЊЕ НА РАДИКАЛИЗАЦИЈАТА И ИЗРАЗУВАЊЕТО НА ОМРАЗА НА ТЕРЕН

НАСОКИ ЗА ЛОКАЛНИТЕ И РЕГИОНАЛНИТЕ ВЛАСТИ

Текстот е усвоен на 20 октомври 2015 година
во рамки на Стратегијата на Конгресот за
справување со радикализацијата

Спречување на радикализацијата и изразувањето на омраза на терен

Насоки за локалните и регионалните власти

Текстот е усвоен на 20 октомври 2015 година во рамки на
Стратегијата на Конгресот за справување со радикализацијата

Текст: Конгрес на локалните и регионални власти на Советот на
Европа

Корици: OPTEMIS

Објавено: март 2016

Содржина

I.	Резолуција 384 (2015).....	5
II.	Појаснувачки меморандум	9
1.	Вовед.....	9
2.	Одговори кон радикализацијата: три комплементарни пристапи	13
3.	Сигурноста и безбедноста како фундаментални права	16
4.	Повеќесекторски стратегии: партнери кои можат да успеат	17
5.	Активности на терен: што можат да преземат локалните власти?	19
6.	Заклучоци	23

I. Резолуција 384 (2015)¹

1. Терористичките напади во Париз и Копенхаген, во кои беа вклучени вооружени џихадисти и кои резултираа со 14 загинаци и 10 повредени лица, ја нагласија потребата градовите да преземат мерки за ефективно справување со екстремизмот. Овие напади го свртија вниманието кон повеќе актуелни прашања: растечка радикализација која води кон насилан екстремизам и сектаријанизам во градовите, ризик од зголемена поларизација во општеството и стигматизација на одредени заедници, говор на омраза преку социјалните медиуми, како и ризик од цензура и самоцензура; сите тие претставуваат реални опасности со кои се соочуваат градовите.

2. Со Резолуција 381 (2015), усвоена на сесијата во март 2015, Конгресот се обврза да ги ажурира своите релевантни документи со кои се промовира учеството на граѓаните, заедничкиот соживот на различностите, општествената инклузија и кохезија, меѓукултурниот и меѓурелигискиот дијалог, а со цел да им се дадат насоки на локалните и регионалните власти за спречување на радикализацијата и изразувањето на омраза на терен, како и да создаде педагошка алатка којашто ќе ја употребуваат локалните избрани претставници при организирање на меѓукултурни и меѓурелигиски активности.

3. Поединците можат да се радикализираат поради различни причини како на пример, недостаток на интеграција во општеството, политичка неангажираност или изложеност на екстремни поединци, групи или организации. Локалниот, културниот и општествениот контекст влијае врз процесот на радикализација, што од своја страна има влијание врз

1 Дебатирана и усвоена од Конгресот на 20 октомври 2015, (Види Документ [CG/2015\(29\)5FINAL](#), појаснувачки меморандум), Известувач: Leen VERBEEK, Холандија (R, SOC).

одговорот на органите на власта кон истата. Во оваа смисла, превенцијата и дерадикализацијата (насочена кон повторна реинтеграција на поединците кои се радикализирале во општеството), наместо репресијата, се токму активности кои соодветствуваат на опфатот и надлежностите на локалните и регионалните власти.

4. Справувањето со радикализацијата налага преземање на внимателно осмислени превентивни мерки. Долгорочно гледано, спречувањето односно превенцијата е многу порационална и економски поисплатлива отколку справувањето со симптомите или со распламената криза. Исто така, превенцијата е област каде дејствувањето на локалните власти е *par excellence*, таа е област каде тие можат да бидат најделотворни и каде нивните надлежности и мандат се најрелевантни. Истовремено, признавањето на нивната клучна улога во оваа област води кон зајакнување на локалните власти и им овозможува тие подобро да се подготват за овие предизвици и можности.

5. Од суштинско значење за почитување на човековите права е на прашањето за безбедноста и сигурноста на граѓаните да му се пристапи на урамнотежен начин, одмерувајќи ја притоа неопходноста и пропорционалноста на секоја активност. Кога преземаат мерки со кои може да се загрозат индивидуалните права, органите на власта мора да водат сметка дека главна цел не е само да се обезбеди почитување на владеењето на правото, туку и да се изгради инклузивно општество.

6. Признавајќи дека радикализацијата може најдобро да се ограничи на ниво кое е најблиску до ранливите поединци во најзасегнатите заедници, Конгресот ги повикува локалните и регионалните власти на Советот на Европа:

а. да изготват повеќесекторски стратегии во координација со различни нивоа на власт, вклучително и со локални партнери и

да изработат акциски план во кој ќе ја мапираат локалната состојба, ќе основаат координативни тела и ќе распределат средства неопходни за борба против радикализацијата, како и ќе преземат конкретни активности кои ќе можат да се следат;

б. да ја информираат пошироката јавност за нивните стратегии и активности на урамнотежен и одговорен начин, особено посветувајќи внимание на кохезивниот дискурс со цел јасно пренесување на пораката и без стигматизација на одредени групи, како и да се погрижат безбедносните ризици да не фрлат сенка врз почитувањето на човековите права и владеењето на правото;

в. да поттикнат градење на локални партнерства за сигурност, обезбедувајќи обука за различни чинители, вклучително и за практичарите кои работат директно со поединци или групи во ризик, како персоналот во затворите, социјалните работници, наставниците и здравствените работници, а со цел тие да го разберат процесот на радикализација и начините како да одговорат на истиот;

г. да ја подигнат свеста кај локалните власти за постоечките добри практики со цел да им се покаже на локалните власти, кои можеби се плашат дека не се доволно способни да се справат со вакви ситуации или кои сметаат дека радикализацијата не е нивен приоритет, дека многу градови низ Европа имаат значително искуство во проекти кои можат да послужат како добар извор за размена на знаење и добри практики во борбата против екстремизмот на политичко и административно ниво со други европски градови преку одржување на редовни средби и состаноци со кои се поврзуваат различни локални чинители;

д. да се нагласи значењето на едукацијата особено за семејствата и во училиштата, со посебен осврт на теми како што се: културниот диверзитет, човековите права, штетните

последници од говорот на омраза, признавајќи дека младите луѓе кои иако се посебно ранливи на говор што поттикнува омраза и насилство бидејќи тие се наоѓаат во фаза кога се формираат како личности, тие сепак можат да бидат силни партнери во борбата против изразувањето на омраза поради нивните врски преку социјалните медиуми;

ѓ.да го вклучат граѓанскиот сектор во нивните активности против радикализацијата и екстремизмот во сите облици, вклучително и говорот на омраза, антисемитизмот и исламофобијата, и тоа преку градење партнерства со невладините организации, лидерите на религиозните заедници, а на индивидуално ниво со поранешни екстремисти;

е.да поддржат т.н. програми за излез на поединци кои се спремни да го напуштат екстремизмот, особено религиозно ориентираниот екстремизам, во соработка со невладините организации;

ж.да распределат средства неопходни за спроведување на нивните активности во оваа област, свесни за фактот дека превентивното дејствување треба да се предвиди како редовна активност во рамки на нивните буџети, при што треба да се обезбедат стабилни и долгорочни извори на финансирање;

з.да градат сојузништво со кредибилни партнери стремејќи кон воспоставување на солидна рутина на транспарентност за тоа на кој начин се трошат средствата кои се доделуваат како грантови и финансиска поддршка на етнички и религиозни здруженија, како и да ги координираат активностите со регионалните, а кога е соодветно, и со националните власти;

с.да воспостават соработка со меѓународни тела коишто се залагаат за истите вредности како и со Конгресот, а кои во моментот работат на теми кои се релевантни за борбата

против радикализацијата, како што е Европскиот форум за урбана безбедност.

7. Свесни дека дејствувањето против радикализацијата претставува долготраен процес со кој треба долгорочно да се управува, Конгресот ја повторува својата посветеност дека ова прашање ќе остане во фокусот на неговото внимание и дека ќе ги следи своите резолуции и активностите за нивна примена преку редовни оценки на напредокот на државите-членки.

II. Појаснувачки меморандум²

1. Вовед

1. Терористичките напади во Париз и Копенхаген во кои беа вклучени вооружени џихадисти и кои резултираа со 14 загинаци и 10 повредени лица ја нагласија потребата градовите да преземат мерки за ефективно справување со екстремизмот. Овие напади го свртија вниманието кон повеќе актуелни прашања: растечка радикализација која води кон насилени екстремизам и сектаријанизам во градовите, ризик од зголемена поларизација во општеството и стигматизација на одредени заедници, говор на омраза преку социјалните медиуми, како и ризик од цензура и самоцензура; сите тие претставуваат реални опасности со кои градовите се соочуваат.

2. Последните две децении, Конгресот работи на прашања чија цел е создавање на инклузивни и отпорни заедници коишто ќе бидат заштитени штит и елемент за спречување и борба против радикализацијата на локално и регионално ниво. Во оваа смисла, Конгресот има изготвено и усвоено препораки за справување со тероризмот, унапредување на интеграцијата и учеството на лицата мигранти, меѓукултурниот и

² Овој појаснувачки меморандум се заснова на документот подготвен од консултантот на Советот на Европа - Juul van HOOF, Stichting Movisie, кој може да се добие од Секретаријатот.

меѓурелигискиот дијалог, како и резолуции за спречување на урбаниот криминал, за борба против расизмот на локално и регионално ниво и за образование за демократското граѓанство.

3. Бирото на Конгресот на 2 февруари 2015 година усвои „Стратегија за борба против радикализацијата на терен“ проследена со Резолуцијата 381(2015)³, со која се предлагаат серија активности на краткорочен, среднорочен и долгорочен план на локално и регионално ниво засновани на три столба и тоа: подигање на свеста, соработка помеѓу телата на Советот на Европа и соработка со други институции.

4. Радикализацијата, во одредена мера, претставува прашање на „инклузија/кохезија“, но се нагласува дека во тој процес не треба да се запостават идеолошките и религиозните фактори. Аспектот на политики засновани на инклузија беше нагласен, на пример од страна на поранешниот претседател на Конгресот на локалните и регионалните власти на Советот на Европа, г. Џовани Ди Стаси (Giovanni Di Stasi), кој зборуваше дека урбаното насилство може да се сопре преку засилена соработка со локалните власти: „Не можеме повеќе да толерираме делови од нашите градови да бидат зони опасни за движење и области на општествено исклучување. Единствениот начин да се одговори на овие предизвици е преку одлучни политики на интеграција на сите членови на заедницата“.⁴ Радикализацијата, исто така, е проблем кој налага преземање на превентивни мерки, а локалните власти се наоѓаат во добра положба истите да ги спроведат.

3https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CG/2015%2828%2914PROV&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=CACC9A&BackColorLogged=EFEA9C#P41_2342

4[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=PR603\(2005\)&Sector=secDCR&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=1EB1E9&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=PR603(2005)&Sector=secDCR&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=1EB1E9&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679)

5. Иако можеби се чини дека ситуацијата е мрачна, неопходно е да се има позитивен приод за да се справиме со овој проблем на долгорочен план, при тоа имајќи предвид дека како што нашите општества што почиваат на различности се учат на соживот, тие исто така ќе треба да научат како да се справат со радикализацијата како составен дел од населението. Како што е наведено во Акцискиот план на Советот на Европа „Заеднички соживот“ – „Различностите ќе останат тука. Тие влијаат врз креирањето на иднината на Европа во услови на динамични промени во светот, и тие ќе продолжат да влијаат. Оттаму, од суштинско значење е Европејците да одговорат на овие предизвици на многу поделотворен и срдечен начин – и искрено кажано, на подобар начин отколку што тоа го прават сега“.⁵

6. Денес, во многу градови во Европа живеат луѓе од различни националности. Учењето на заеднички соживот е бавен процес кој може да биде макотрпен, но може да носи и задоволство. Локалните власти се одговорни за оние лица кои страдаат од последиците на радикализацијата во рамки на нивните заедници, радикализација која може да доведе не само до примена на насилство од одредени членови на заедницата, туку и до говор и дејствија кои водат кон нарушување на слободата на говорот и вероисповедта. Конгресот активно ја поддржува кампањата на Советот на Европа „Не за говорот на омраза“ (2012 – 2014), насочена кон подигање на свеста за говорот на омраза преку интернет и ризиците што тој ги носи за демократијата и преку која се подржуваат и се изразува солидарност со луѓето и групите кон кои е насочен говорот на омраза преку интернет.

⁵<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008975a>

1.1. **Радикализација: дефиниција**

7. Општо земено, радикализацијата се смета за процес кој понекогаш води кон насилен екстремизам и тероризам. Оваа дефиниција ја користат на пример Советот на Европа, Европската комисија и многу други академици. Во своите документи Европската комисија ја дефинира радикализацијата како „феномен на прифаќање на мислења, погледи и идеи коишто можат да доведат до дејствија на тероризам“.⁶ Во оваа смисла, радикализацијата не се сфаќа како линеарен процес којшто минува низ точно определени фази со константно темпо односно брзина, туку таа претставува променлива која е условена од локалниот контекст и индивидуалните фактори.

8. Постојат бројни причини поради кои одредени лица се радикализираат, како што се недостаток на интеграција во општеството, политичка неангажираност или изложеност на екстремни поединци, групи или организации.⁷ Локалниот, културниот и општествениот контекст влијае врз процесот на радикализација, што од своја страна има влијание врз одговорот на органите на власта кон истата. Меѓу другото, превенцијата и дерадикализацијата (активности насочени кон реинтеграција на поединци кои се радикализирале во општеството), наместо репресијата, се активности кои соодветствуваат на опфатот и надлежностите на локалните и регионалните власти.

9. Признавајќи дека радикализацијата најдобро може да се ограничи на ниво кое е најблиску до ранливите поединци во најзасегнатите заедници, координацијата и соработката помеѓу различни нивоа на власт има битно значење во заштитата на граѓаните од заканите што таа ги носи; а такво значење има и

⁶http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/radicalisation/index_en.htm

⁷ http://www.strategicdialogue.org/De-radicalisation_final.pdf

соработката помеѓу организациите на граѓанското општество, истражувачите и практичарите.

2. Одговори кон радикализацијата: три комплементарни пристапи

10. Во Европа беа покренати неколку иницијативи за справување со радикализацијата. Во Европската урбана повелба од 1992 година се вели дека политиките на кохерентна безбедност и спречување на криминалот мора да бидат засновани на превенција, спроведување на законот и меѓусебна поддршка. Овие пристапи се разликуваат од повеќе аспекти, меѓутоа можат да се поделат на три различни категории кои се користат за справување со овој проблем.

11. Репресијата како одговор на радикализацијата традиционално спаѓа во надлежност на националните власти и опфаќа полициски работи, законодавен процес и разузнавачки активности. Репресијата има битно значење, но локалните власти имаат ограничено влијание врз неа, па оттаму таа нема да биде предмет на разгледување на овој извештај. Исто така, треба се напомене дека репресијата на некој начин е „секогаш присутна“ доколку се соберат доволно докази за одредено лице, па дури и кога кон тоа лице се применува некој од превентивните пристапи, репресивните мерки се секогаш достапни зависно од околностите. Во оваа смисла, постои поврзаност помеѓу репресијата и превенцијата.

12. Справувањето со радикализацијата налага преземање на превентивни мерки, а на долгорочен план превенцијата е многу порационална и економски поисплатлива отколку справувањето со симптомите или со распламтената криза. Исто така, таа е област *par excellence* и е погодна за дејствување на

локалните власти, област во која тие можат да бидат најделотворни и каде нивните надлежности и мандат се најрелевантни. Уште во 2000, со својата Резолуција 99 Конгресот ги повика локалните и регионалните власти да преземат „проактивен пристап со кој ќе ги предвидат и спречат проблемите, наместо отпосле да се справуваат со нив, како и да прифатат долгорочен наспроти краткорочен пристап“.

13. По природа, овие активности можат да имаат различни облици. Имено, она што се покажало како успешно во некој град, не мора да значи дека ќе биде правилен пристап во друг. Динамиката на локалниот живот има клучна улога во градењето на успешни и делотворни превентивни активности. Исто така, треба да се има предвид дека превенцијата на насилната радикализација мора да биде дел од една глобална стратегија за превенција. Таа мора да биде сеопфатна, но истовремено и интегрирана во активностите насочени кон урбаната безбедност. Ова становиште е сублимирано во Европската урбана повелба на следниот начин: „криминалот има бројни причини. Оттаму, одговорот кон него мора да биде разновиден и координиран“.⁸

14. Партнерскиот пристап има исто така позитивен придонес во превенцијата. Овде не станува збор само за полицијата и судството; за превенцијата да биде успешна потребно е вклучување на другите сектори и граѓанското општество. На пример, поранешни екстремисти кои имаат директни сознанија можат да имаат клучна улога и да им бидат значајни партнери на локалните власти. Во однос на исламскиот екстремизам, партнерството со локални џамии или лидери на религиозни заедници може да биде и корисен ресурс во заедничката борба против екстремизмот. Меѓутоа, битно е таквите партнерства да имаат поширока заедничка агенда, а не само безбедносна. Доколку со текот на времето се успее да се изгради доверба и партнерство околу различни прашања, тогаш ќе биде

⁸ Европска урбана повелба 1992

поприродно да се вклучат и безбедносни прашања, отколку партнерството да започне и да заврши само околу прашањата поврзани со сигурноста.

15. Реинтеграцијата на радикализирани поединци, кои се покајале, е трета можна категорија на одговори. Исто како и кај превенцијата, ова е област каде локалните власти имаат капацитет да одиграат суштествена улога. Навистина, во повеќето случаи, се работи за активности што најверојатно ќе се спроведуваат на локално ниво. На пример, две програми за реинтеграција се спроведуваат во градот Архус во Данска и во Берлин, Германија. Останатите градови можат да научат од искуството стекнато од овие постоечки програми.

а. За таканаречениот Архус модел на третирање на проблемот честопати се вели дека е вистинскиот начин на кој градовите можат да се справат со радикализацијата и екстремизмот.⁹ Овој пристап се фокусира на инклузијата: властите му помагаат на поединецот да го најде својот пат назад во заедницата под услов да не извршил одредено кривично дело. Меѓутоа, потребно е да се има предвид дека локалниот контекст влијае врз успешноста на превентивната работа. Притоа, може да постојат разлики во пристапот кој ќе биде делотворен во различни градови. А локалните власти се тие кои најдобро ги познаваат сопствените градови.

б. Во Стратегијата на Европската комисија за „Борба против насилниот екстремизам“ (БНЕ) се отсликува растечкото меѓународно внимание врз превентивните пристапи против транснационалното насилство.¹⁰ Стратегијата БНЕ е поширока од насилниот исламизам или манифестациите на насилство поврзани со Исламската држава. Стратегијата ги адресира сите форми на насилен екстремизам, независно од идеолошката

9. http://cir.au.dk/fileadmin/site_files/filer_statskundskab/subsites/cir/radicalization_aarhus_FINAL.pdf

10 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-18_en.htm

позадина и таа се фокусира не на радикални мислење или говор, туку на спречување на насилнички напади.

3. Сигурноста и безбедноста како фундаментални права

16. Во својата Препорака 80 (2000) за криминалот и урбаната безбедност во Европа, Конгресот нагласува дека локалните власти имаат клучна улога во превенцијата и намалувањето на криминалот и дека соодветно на тоа, националните власти треба да ги зајакнат одговорностите и ресурсите на локалните власти за вакви активности.

17. Во 2006, Конгресот ја усвои втората препорака (Препорака 197) за урбаната безбедност во Европа каде се нагласува дека урбаната безбедност налага да се опфатат бројни мултидисциплинарни области и специјалности, коишто не се однесуваат само на полицијата и судството, туку таа се протега и на други сектори на државната управа и општествениот живот. Со неа државите-членки се повикуваат да „ја гарантираат безбедноста на нивните граѓани, едновременно почитувајќи ги човековите права и основни слободи“.¹¹

18. Безбедносните политики треба да се креираат врз основа на индивидуалните и колективните потреби на граѓаните, а не според потребите на институциите. За да се постигне ова, потребно е да се промовира учеството на граѓаните, а граѓанското општество мора да има клучна улога во сите фази од процесот. Суштински дел на овој пристап е да се обединат сите сили во справување со проблемите, во нивната комплексност. За да се постигне максимална ефикасност, неопходно е да се нагласи значењето на градењето

11 <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=983773&Site=Congress>

партнерства. Подеднакво значајно е да се анализираат проблемите во нивната комплексност, да се проценат и да се применат средства кои се докажани. Сите политики треба да ги земат предвид и да ги искористат најновите технолошки и научни сознанија.

19. Што се однесува до урбаната безбедност, потребен е пристап во кој ќе бидат вклучени различни нивоа на власти заради создавање, примена и подигање на свеста за мерките за безбедност. Иако изготвувањето на стратегии за безбедност спаѓа во надлежност на националните власти, локалните власти исто така може да одиграат битна улога во разрешување на дилемата „безбедноста наспроти слободата“ и поради блискоста со граѓаните, тие може да дејствуваат како посредници. Тие може да дејствуваат во насока на јакнење на општествената кохезија и избегнување на судири кои можат да ескалираат во насилство преку унапредување на учеството на граѓаните и дијалогот меѓу заедниците.

4. Повеќесекторски стратегии: партнери кои можат да успеат

20. Градовите мора да имаат увид (преку идентификување и мобилизирање на постоечките структури) кои субјекти од нивниот делокруг може да помогнат за да се разберат проблемите со цел да се создадат функционални партнерства – ова може да го наречеме градење „коалиции на свеста“ – и да вклучат нови чинители како граѓани, невладини организации, лидери на религиозни заедници, семејства, младина, училишта, интернет блогери, социјални работници и друго. Локалните власти можат да сторат многу во градењето на локални партнерства и заеднички да работат на решавање на овие проблеми, на пример во случај на исламистичка

радикализација, можат да формираат заедничка рамка на вредности на муслиманските организации.

21. Постојат бројни локални иницијативи кои ветуваат успех (да споменеме само неколку, Копенхаген, Архус, Берлин, Лондон, Вилвурде, Брисел) во справувањето со радикализацијата, од кои другите градови можат да учат.

22. На пример, проектот Хајат (*Hayat* – на арапски и турски означува живот) лоциран во Берлин којшто го води Центарот за демократска култура (ZDK GmbH) се фокусира на советување и поддршка на поединци и семејства во ризик од насилан исламски екстремизам.¹² Во проектот се вклучени четири лица вработени со полно работно време и голем број на луѓе кои работат на терен определен број на часови. Во проектот се вклучени психолози, криминолози и исламолози.

23. Значителен дел од нивната работа се состои во давање поддршка на семејствата на лицата кои патуваат или имаат намера да патуваат во Сирија за да се борат за групите инспирирани од ал-Каеда. Нивните активности се финансирани од државата преку Федералното биро за миграции и баратели на азил (*Bundesamt für Migration und Flüchtlinge*, BAMF). Една од целите на програмата е да се оспособат роднините подобро да се справат со радикализацијата во рамки на семејството. Нивното искуство покажува дека честопати во тие семејства постои судир кој треба да се надмине пред да се започне да се дава поддршка за де-радикализација на засегнатото лице. Оттаму, проектот овозможува поврзаност помеѓу граѓанското општество и безбедносните служби. Во пролетта 2015, тие имаа околу 130 случаи, од кои 50 се завршени, а 21 случај се смета за успешен поради дадената поддршка. Само еден случај се одвивал во погрешна насока откако започнало советувањето.

¹² <http://hayat-deutschland.de/english/>

24. Извор на добри практики за градовите претставува и Мрежата на Европската унија за подигање на свеста за радикализацијата, преку која се поврзуваат практичари низ цела Европа и се поттикнуваат да разменуваат искуства и да учат едни од други. Мрежата опфаќа голема збирка на практики, каде можат да се најдат многу иницијативи против радикализацијата коишто можат да послужат како корисен извор на искуства за градовите.¹³ Збирката на практики вклучува проекти кои ги адресираат следниве прашања:

- а.Подигање на свеста на практичарите во првите редови;
- б.Стратегии за излез: дерадикализацијата или престанок со ангажманот;
- в.Премостување на празнините преку дијалог;
- г.Ангажираност во заедницата и оспособување;
- д.Едукација на младите;
- ѓ.Поддршка и оспособување на семејствата;
- е.Контра-комуникација;
- ж.Создавање на институционална инфраструктура.

5. Активности на терен: што можат да преземат локалните власти?

25. Што се однесува до превентивните мерки, постои мозаик на интервенции за справување со радикализацијата коишто им стојат на располагање на локалните власти, а некои од нив се презентирани подолу. Битно е градовите да продолжат да се развиваат во оваа област, независно од законодавството кое веќе постои во оваа смисла.

а.Развивање на сеопфатни, локални, повеќесекторски активности: На локално ниво, градовите треба да изготват акциски планови (мапирање на локалната состојба,

¹³ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices/index_en.htm

определување на активностите и основање на координативни тела) и да алоцираат средства за борба против радикализацијата, како и да преземат конкретни мерки кои ќе може да се следат, едновременно координирајќи ги своите активности со различни нивоа на власти. Во поглед на координацијата и соработката меѓу инволвираните субјекти, во една од препораките на Конгресот на локалните и регионалните власти се нагласува дека „Од суштинско значење е податоците, информациите и сознанијата за урбаната безбедност да може да се слеат на едно заедничко место односно резервоар на кој начин ќе се унапреди знаењето и ќе се олесни донесувањето на одлуки“.¹⁴

б.Подигање на свеста на засегнатите субјекти: Битно е да се подигне свеста на засегнатите страни за партнерствата за локална сигурност и да се обезбеди обука за различни субјекти. На пример, една таква група на субјекти се практичарите кои се наоѓаат во првите линии на терен и кои директно работат со поединци или групи во ризик. Други групи може да го вклучуваат персоналот во затворите, социјалните работници, наставниците, здравствените работници и друго. Нивната обуката ќе помогне тие да го разберат процесот на радикализација и начините како да одговорат на истата.

в.Подигање на свеста на локалните власти за постоечките добри практики: Некои локални власти можеби се плашат дека не се темелно опремени за да се справат со ситуацијата или пак може да сметаат дека радикализацијата не е нивен приоритет. Ним треба да им се покаже дека постојат податоци и акумулирано знаење и дека многу европски градови имаат значително искуство во спроведување на проекти, со кои се негуваат демократските вредности и кои можат да бидат добар извор на практики во борбата против екстремизмот.

14 Recommendation 197 (2006) on urban security in Europe
<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=983773&Site=Congress>

г. Едукација: Треба да се подвлече значајната улога на едукацијата, особено на семејствата и во училиштата. Честопати се вели дека семејствата имаат првична можност да ја откријат радикализацијата, но за да можат да дејствуваат и да се спротивстават на конструктивен начин, ним често им се потребни информации и поддршка. Едукацијата на младите за широки теми, како што се толеранцијата, почитување на другите и човековите права, е исто така многу битна. Училиштата имаат битна улога во градењето на отпорност и превенција на радикализацијата, независно од идеолошка позадина. Младите луѓе се посебно ранливи на дискурси кои поттикнуваат омраза и насилство бидејќи тие се наоѓаат во фаза кога се формираат како личности, која вклучува борба за градење на сопствениот идентитет. Таквите кризи на идентитет може да бидат искористени од лица кои настојуваат да ги регрутираат во екстремистички групи и кои се вешти на младите луѓе да им дадат јасни, црно-бели одговори на проблемите во животот. Од друга страна, колку и да се ранливи, младите луѓе можат да бидат силни сојузници во борбата против изразувањето на омраза, како што се покажува од нивното активно учество, преку социјалните мрежи, во кампањата на Советот на Европа „Не за говорот на омраза“;

д. Споделувањето на стратегиите и активностите со пошироката јавност треба да биде добро одмерено и одговорно, и општо земено, треба да се претпочита инклузивен дискурс. Едновременно, таквото споделување не треба да биде премногу сензитивно и поименично. Потребно е да постои рамнотежа помеѓу настојувањето да се испрати јасна порака, без притоа да се стигматизираат одредени групи.

ѓ. Поддржување на програми за излез на поединци кои се спремни да го напуштат екстремизмот, посебно религиозно ориентираниот екстремизам. Овие програми може да одиграат клучна улога во тој процес и честопати се спроведуваат на локално ниво. Локалните власти можат да помогнат да се

воспостават и/или да се распределат средства за вакви програми.

е. Граѓанското општество има значајна улога во активностите против радикализацијата и екстремизмот во сите појавни облици, вклучително и говорот на омраза, антисемитизмот и исламофобијата преку зајакнување на општествената кохезија и чувството на припадност во општеството. Ова може да се манифестира на различни начини, на пример преку дејствување на невладините организации, религиозните заедници или, на индивидуално ниво, преку работа со поранешни екстремисти. Во однос на исламскиот екстремизам, муслиманските лидери и заедници се наоѓаат во добра позиција да одиграат активна улога. Некои од нив презеле таква активна улога, но поголемиот број се воздржани или не направиле доволно за младите луѓе кои се одале на екстремизам. Муслиманските заедници се витален партнер во превентивното дејствување и потребно е градовите да воспостават добри односи и да ја поттикнуваат нивната превентивна работа. Во случаи на постоење на радикални џамии, потребно е градовите да извршат притисок и да говорат отворено за вредностите на слободата и демократијата.

ж. Финансирање на предложените мерки: Во многу случаи, ова прашање е во надлежност на локалните власти кои одлучуваат за средствата кои ќе бидат доделени за оваа цел. Битно е на превентивното дејствување да не се гледа како на брзо решение, туку тие средства треба да се предвидат како редовни ставки во буџетот и да се обезбедат долгорочни извори на финансирање.

з. Финансирање и барање на локални партнери: Битно е локалните власти да бидат транспарентни при доделување на финансиска поддршка на етнички и религиозни здруженија. Локалните власти треба да бидат внимателни да не градат партнерства со погрешни партнери, напротив тие треба да

градат сојузништво со кредибилни партнери и треба да воспостават рутинска постапка која ќе обезбеди транспарентност за трошењето на доделените средства. Постојат ситуации со кои градовите тешко ќе можат самите да се справат. Во вакви случаи, корисно е да се побара помош од властите на регионално или национално ниво.

6. Заклучоци

26. Алармантниот број на европски странски борци во Сирија, терористичките напади во Париз и Копенхаген, како и заканите од десно-ориентираниот екстремизам, сите овие претставуваат загрижувачки знаци дека на градовите им е потребно подобро и поефективно превентивно дејствување за да ги одвратат луѓето од ризикот од екстремизам. За разлика од законодавството, кое во најголемиот број случаи спаѓа во надлежност на органите на централната власт, областа на превенцијата општо спаѓа под локалните власти бидејќи градовите во голема мера можат да ги обликуваат и спроведуваат превентивните активности. Како што е наведено погоре, ова е нивна област *par excellence*.

27. Постојат одреден број градови во Европа кои сериозно ги прифатија овие загрижувачки знаци и започнаа да преземаат структурни мерки за спречување на радикализацијата која води кон насилан екстремизам. Овие градови веќе имаат стекнато знаење и изградено структури, кои како искуство може да ги користат останатите градови и да ги приспособат на нивните специфични потреби и локална динамика. Исто така, веќе постои акумулирано знаење, на пример преку Мрежата на Европската унија за подигање на свеста за радикализацијата (МСР) која опфаќа бројни практики стекнати преку проекти коишто им се достапни на другите градови да научат и да се инспирираат, а постојат и податоци за урбаната безбедност достапни преку Европскиот форум за урбана безбедност (ЕФУБ).

28. На локалните власти им е потребна поддршка и партнерство од семејствата, религиозните заедници и други битни чинители од граѓанското општество за да изградат отпорност на заедницата и за да можат делотворно превентивно да дејствуваат на локално ниво. За да се изгради едно такво партнерство, потребно е локалните власти да започнат да бараат кредибилни локални партнери. Конгресот го подвлече значењето на ова прашање во една своја претходна препорака: „се нагласува значајната улога на локалните и регионалните власти во градење на нови партнерства за урбана безбедност во кои ќе бидат вклучени сите општествени чинители (групи и граѓани) и професионалци кои се занимаваат со безбедноста (полицијата и судството) со цел да се воспостави делотворен, демократски и интегриран систем на локално патролирање“.¹⁵

29. Веројатно многу градови во Европа ќе се соочат со проблемот на радикализација и насилан екстремизам во годините што доаѓаат. Кога проблемот е долгорочен, тогаш и решението треба да биде долгорочно. Интервенции односно пристапи во последен момент, веројатно ќе бидат поскапи и помалку ефективни во споредба со едно добро осмислено и структурно превентивно дејствување.

30. Останува градовите и локалните власти во Европа да ја преземат оваа улога, а нејзиното успешно извршување има непроценливо значење

15 Препорака 216 (2007) за патролирање во заедницата: локалните и регионалните власти гарантираат ново партнерство
<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1123875&Site=Congress>

Во овој текст се расправа за концептот на радикализација и се разгледуваат различни пристапи за решавање на овој проблем како репресија, превенција и реинтеграција на радикализираните поединци. Во текстот се претставени конкретни примери од локалните и регионалните власти во државите-членки на Советот на Европа. Исто така, се разгледуваат и прашања поврзани со урбаната безбедност и сигурност признавајќи дека безбедноста е дел од фундаменталните човекови права, а со тоа нагласувајќи ја и потребата од воспоставување рамнотежа помеѓу мерките што се преземаат за справување со радикализацијата и начелата на кои почиваат човековите права, владеењето на правото и целта за градење на инклузивни и кохезивни општества.

Со насоките им се препорачува на локалните и регионалните власти да изготват стратегии преку кои тие ќе го вклучат граѓанското општество во своите активности против екстремизмот во сите негови облици, вклучително и говорот на омраза, антисемитизмот и антимуслиманските чувства и дејствија. Од локалните и регионалните власти се бара да ја запознаат широката јавност со овие стратегии на балансиран и одговорен начин, да разменуваат информации за добри практики, да поддржуваат програми за излез на оние поединци кои сакаат да го напуштат екстремизмот и да издвојат средства за борбата против радикализацијата. Локалните и регионалните власти се повикуваат да градат сојузничтва и со други партнери и да се координираат на регионално ниво во врска со активностите што ги преземаат на овој план.

www.coe.int/congress-intercultural

congress.intercultural@coe.int

Објавено: март 2016

MKD

www.coe.int

Советот на Европа е водечка организација за човекови права на континентот. Организацијата ја сочинуваат 47 држави членки, од кои 28 се едновременно и членки на Европската унија. Конгресот на локални и регионални власти е институција на Советот на Европа одговорна за јакнење на локалната и регионалната демократија во неговите 47 држави членки. Составен од два дома - Дом на локалните власти и Дом на региони - и три комитети, тој обединува 648 избрани претставници кои застапуваат повеќе од 200.000 локални и регионални власти.

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE